

Ђорђе Кубурић
ПЕСМЕ ИЗ ДВОРИШТА

повеља

Едиција
ПОВЕЉА

Библиотека
ПОЕЗИЈА, ДАНАС
књига сто двадесет трећа

Уредници
ЖИВОРАД НЕДЕЉКОВИЋ
ДЕЈАН АЛЕКСИЋ

На корицама:
Леон Вишолковски, *Пролеће*, 1933.

Ђорђе Кубурић

ПЕСМЕ ИЗ
ДВОРИШТА

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ”
КРАЉЕВО

2016

*Буди свачије месо
и
биће које живи зашто што је изговорено.*

Вујица Решин Туцић

Аутобиограф је лирски субјект
А ја сам његов биограф

ПРОЗОР У ДВОРИШТЕ

ПРОЗОР У ДВОРИШТЕ

Видим
један једини, статични кадар,
посве статичан.
Зелене четинаре.
Разбарушену живицу.
Шарене гербере и рујне мушкатле.
Петоније што ројтају се мердевинама и љубичасти
насад лаванде.
Усахло стабло кајсије у суседном вилајету.
Поспану мачку.
Једино што креће се
јесте узнемирени пас, спреман да залаје те потрчи ка улици.
И благи шум лишћа. Треперење замируће месечине
над разиграним сабласним сенкама.
Звезде које се гасе.
И сунце
што – тамо негде – запалиће пучину.
Обасјати олијадере и тајанствене силуете удаљених острва.

СВЕТЛОСТ ЈЕ САМА

ЗРИКАВАЦ

Пре коју ноћ обзнанио је лето.
Увек са истог места,
само тај један
сваке ноћи
оспокојује двориште
својим равномерним, уравнотеженим зричањем.
Слутим: зна да волим га слушати.
Кад изађем,
огласи се срећније и гласније.

БРУЈ РАЧУНАРА

Тишина.
Ноћни је час.
Прозор је отворен.
Не хучу сове,
нити поју косови.
Ни лавежа ни мјаука.
Утулио је ветар.
И не шуми лист.
Нема музике.
Моје даме спавају.
Свукуд је мук.
Бруј рачунара подразумевајући је.

ЧУДНО ДРВО

Волим да пишам у дворишту.
Нарочито ноћу, када грми
и када киша (која пада сатима)
постојано и тихо
капље и жмирка.
Док мандолина ветра и даље воли и поздравља наше улицице.
Најчешће запишавам метидерански руј,
чудно неко дрво
под којим се запатио коров.
И накострешене неке бубе.
Жабе и пужеви голаћи обожавају га.
Мачке комшинке избегавају га јер плаше га се.
Једном, дохватих секиру.
Ал' закукаше сиње кукавице: љуба моја, и мила ми кћерка.
А и птичице се окупљају у његовој крошњи.
Па певају ли, певају.

ДОК ВЕТАР ТРЕСКОМ УДАРА

Три ујутро.
Шетају мачке и пси мокрым двориштима.

И ми, некоћ, лутасмо овом улицом.

Ловили смо окаснеле пацове
и поклањали их пијанцима.

Звецкају кораци у магли. Свеће горе на терасама.

Окружена си пругастим мраком
из ког, попут тигра, излеће
откуцај сата или гонга.

Оштар звук,
благ псећи угриз,
пријаће ти попут срка леденог чаја, додира хладне постеље.

Зато, хоћу да будеш ту, ноћас, док ветар треском удара
и разбија сва врата.

ЕЛЕГИЈА

Небо мутно,
бистра глава.
Запали се јутро рудно.
А у глави змија спава.

Омрачи се небо чедно.
Све покрива црни плашт.
Врана птица крешти жесно
и зазива убог дажд.

UNDER THE RAIN*

I am getting wet in my backyard.
While in Madrid
On *Plaza Mayor*
Like a dream
Like darkness
Rains heavily
On riders and their horses.
In the gentle sundown.
Above the tables fullfilled with spanish cinnamon coffee
Bronze statues of Don Quijote and Sancho Pansa
Are floating
Turned green
Horses and donkeys. flying as well
Castaquenettes and knives sparkling.
From my lonesome backyard
From eternal solitude
From my ears
And virgin eyes
It thunders all the way up to Heaven.
It thunders and lightnings all the way up
To Madrid and La Mancha.

*Ову песму написао сам на српском језику, под називом „Киснем”. Нисам одолео изазову да је преведем на енглески.

ЈЕСЕН

Опало, свело и покисло лишће, свукуд.
Запосело је дворишта, улице, кровове.
Мачке му се радују,
јер знају да биће нагојене.
А пси се ваљају у њему,
надајући се купању у сатрулим материјама.

КАД ЈОШ БЕЈАХ ДЕРАНОМ, ЧИСТИО САМ СНЕГ

Да осујетим
да разбијем
овај поноћни час,
изаћи ћу испред куће
да пометем снег.
Лопатом и метлом
(као каквим езотеричким алаткама)
белину претворићу у тамнило.
Па ћу прошетати
бледим и осветљеним сокаком.
И целивати
понеко штрчеће
и лудо дрво.

ЛЕТО У ПРЕДГРАЂУ

Док глечери, да не кажем где, ваљају своје снове,
Ја косим посну траву.
Мачке жмиркају & преду на баштенском столу,
(уместо да скачу по њему).

Стабла су стабилна, зелена и лицемерна,
Кише – ретке и досадне – узнемирују кишне људе
Кад пукне гром, сви се радују, хистерично.

Негде, над каквим морем, лети галеб.
И прави сенку другом галебу, који плута кô патка.

Подне је.

У суседном дворишту је врућина. Мешалица за бетон
стамено бруји.
А други комшија се разголитио у базену, забрабуљен
слушалицама.

Њиште му коњи у ушима.
Знам то.

МАШТА КАО БРШЉАН РАСТЕ

Кажу да машта је сестра лажи.
Да опасна је и може да убије.
Тако је, канда.

Док лешкарим, са рукама под главом,
сам на свету,
њушећи, попут необузданог коња, ноћни планински ваздух
(пода мном пласе миришљавог, тек покошеног сена;
нада мном озвездано небо),

помишљам, наслућујем:
машта, припитомљена, постаје сестра истине,
рођака стварности.

НА БОРХЕСОВ РОЂЕНДАН

Ходам
непознатим улицама свога града.
„Голубијом полутамом
када сенка још не успори своје кораке”.
Пролажах неизвесним пејсажима.
Влажњикавим, пошкропљеним сутоном.
Нема музике. Моје уши празне су.
Ослушкујем славује, те песнике скривене у крошњама.
Певају и док киша пада.
У глави ми хучи какофонија морских таласа
што ударају о стење.

Менделсонова *Фингалова њећина*.
Танка нит
што ме водила
чудним призорима познатог ми лавиринта
покидала се.
Тумарао сам сатима.
Кад стигох кући, заплаках.
Као Одисеј угледавши Итаку.

НАИЂЕ ОБЛАК

Наиђе облак. Тмаст, велик.
Очас отера ведрину
и обезначи лежерно намигивање пуног месеца.

Муње палацаху хоризонтално, што је, кажу, добар знак.

Провали брзи унакрсни дажд.
Просуше се, као бисери са огрлице, дугмићи града.

Потраја колико-толико. Те стаде, одједаред.

Облак, носећи већ удаљену грмљавину, продужи ка северу.

Некако усамљен, пред хрупајућом ведрином.

И Месецом који светли.

ОДЕРАО САМ МАЧКУ

Одерао сам мачку.
Њену кожу сам уштавио
и обесио на штрик да се проветри и исуши.
Од крзна
сачинићу рукавицу
којом ћу бацати тениску лоптицу
да пас је вија
по дворишту.

ОСЕЋАЈ МЕРЕ

И када светлост сама је,
и када, кроз прозор, угледаш сасушену тују,
и комшијин кров са оцаком који се дими,

ваља имати осећај мере.
И онда када нема мере.

Као када сунце, ноћу, сија.
Као када птице, ноћу, поју.

ЧУВАЈ СЕ АВАНГАРДНОГ ПСА

Чувај се авангардног пса!
Он лешкари у лигенштулу
пред капијом,
чита тајмлајф
и, каткад, лењо објави: Woof!
Ако покушаш да уђеш у двориште,
Неће те оњушити нити пустити.
Само ће те погледом
скривеним иза рејбан наочара
летимично осмотри
и назначити
да даље не смеш.
Послушај га.
Не ударај у капију.
Не улази.
Није ти то карма
па да тек тако рескираш.
Лепо ти кажем:
чувај се авангардног пса
Нарочито оног андалужанског.

СПЛИН

Док месечина
упркос свему
траје & блиста
болесни ветар растаче архаични мирис трулог јоргована.
А сећање ме вуче у глиб негдашње радости:
удобни неспокој
запушеног травњака.
Архетипско благо.
Сав тај сплин.

НЕГДЕ, У НИГДИНИ

ЕПСКИ ГРАДОВИ

Епски градови простиру се дуж планинских ланаца.
Широка мистична река повремено их наплављује.
У њима не станује нико.
Сами обрађују земљу, косе ливаде и међусобно тргују.
Хране се сеном, кромпиром и бобицама које нађу у природи.
Не познају религију, ратове нити новац.
У планинама има пуно дијаманата, рубинâ и смарагдâ.
Тим камичцима поплочавају улице и творе заумне
шарене мозаике.
Воле музику. Нарочито кад им гуди ветар или бубње громови.
Не умеју да говоре нити пишу.
Увек су будни, а снови су им једини живот.

АЛКОХОЛИ СА СЕВЕРА

Ваља бити устрајан и крепак
те не утопити се у живом панонском блату.
А на салашима и убогим селима,
сецесијским и сецеонистичким градовима
обликују се руже ветрова:
источних, западних, северних.
И јужних.
Лепо каже Воја: и овде и овде и овде.
Где дува пакосни северац,
и лудаје повраћају с неба.
А на сеоским славама
ђилкоши, припити и пијани,
наждерани овчијег паприкаша,
са вртоглавог рингишпила
гађају се брисама.
Којима ће, сутрадан, на њиви,
док фруштукују
сећи дебелу белу сланину, парадајз
и леба фришка.
Кô да ништа било није.

НЕ УМАЧИ ХЛЕБ У ВИНО

Буди сам на улици!

Јесен тек што није, а ти се ниси довољно нашетао.
Кад осване, видећеш снег.
Угледаћеш дугу у свим дугиним бојама.

Треба да знаш; непорочна сам и плава.

Пијеш ракију. А шта је са вискијем?
Шта ће бити са травњаком из ког избија коров?

Дозови се.
Мани се Персеида и пуног месеца.
Спавај до поднева, ако можеш.
Не хватај ветар.
Снатри по магли.
(Ускоро ће јесен па зима, рекох ти)

И, не умачи хлеб у вино.
Присећће ти.

ЛЕТО У ВАВИЛОНУ

А све ја то доживљавам као лето:

у Калифорнији, Мароку, Израелу;
у Мексику, Амазонији, Централ Парку;
Тоскани, Алхамбри, у пустињи Гоби.
Земљи Удро.

Лето на Мљету,
Храдчанима и Златној улици.
Тибету и Вестенду.
Лето у Вавилону, Тунстауну и Кудн Бичу.
У Долини краљева, у долу међу спавачима.

Лето
у хладу, у сенци метафоре.

Лето. Зелено лето.

REGGAE

Немој, жено, плакати.
Абисинија је далеко, али стиже се, до тамо, лако.
Овде, у Кингстону, носи се раста.
А у Етиопији раста се проповеда.
Ићи ћемо и у Енглеску.
У Африку, of course.
Обићи ћемо и све Карибе (Куба, и тако то).
А тек Србија?
Тамо је кô на Јамајци.
Hungry&Angry.
Воле људи реге.
Све је исто.
Само што нема мора.

ОДРАЗ У ОГЛЕДАЛУ

Понекад
у неупоредивој контемплацији досаде и самоће
сретнем чудовиште.
Избезумљену другост, која хоће да укроти ме.
А ја сам њега већ давно припитомио, само што он то не зна.
Тако, ништаван,
Бива препуштен расклапајућој Енциклопедији,
на милост и немилост.
Међутим, одраз у огледалу јесте непоуздан.
А парадокси су непредвидљиви и збуњујући.
Искаче, каткад, помаман
из своје кутије.
Па га онда
двојника
декадентног ђаволка
вратим где припада.
У сан.

* * *

Слово није слово.
Слово је карактер.
Знак на тастатури.
Барабар са тачкама и зарезима
(који јесу слова
као што то су и упитници и ускличници
и заграде).
Али и са плусевима и минусима,
множењем и дељењем,
звездицама, те неколиким симболима.

СОЛУН

Раскошно једноставан.
Езотеричан.
На мору, а хоће од њега да утекне.
Лавиринт, осујећен почетком.
И без краја.

* * *

„У Солуну, граду бијеломе”
сањао сам – пробуђен и будан –
како пролазим
од белог Аристотеловог трга
до посивеле Беле куле
следећи трагове Милутина Бојића,
зазивајући галије царске
да их угледам
како пучином
неумитно плове ка недалекој луци.
Па заокренем горе, према Зејтинлику
да јавим се своме деди
чија сен надвијена је
над сенима његових утихлих јолдаша.

СТРАДУН

Лутам и певам
с краја на крај улице (узавреле, пуне).
Завирујем у зачудне буцаке, збуњене шетаче.
Озарен,
окамењен и обасјан,
наслоњен и обарјачен пред Градском каваном,
шетам
од звоника до звоника,
од врата до врата.
И пијем воду
са Онофријеве чесме.
Велике. Мале.

1984.

ТИСА

Крај ње сам рођен (а звонила су црквена звона, тада, јако).
Први пут запливао, њоме. (А потом је и препливао,
плутајући уз скелу. До мирне и дивље банатске стране).
Небројене њене чарде подариле су ми рибу, хлеб и вино.
Памтим.

Шетњу обалом са љубавницом у недалеком ми
иностраном граду.

Долме.

Самотна тумарања зором.

Добродошлицу пријатеља.

Она је тиха и претећа.

Етерични сан неизливане реке.

ВЕСЕЛЕ ШАЉИВЦИЈЕ (My My Hey Hey)

Постоји ли, још, рокенрол?
Двадесети век већ класично је доба.
Стонси и Бах исто су.

Нема више преживелих
који су упамтили прве blues песме
и прпошни рани џез.
Сав тај спори ритам.

Онда су дошле педесете.
Потом битници и фрикови. Веселе шаљивције
И хипици. Па песници.
Хардрокери, и психоделичари.
Невелика, окруњена историја.

Беше мит у настајању,
Сада је мит у нестајању.

Али траје.

АПОТЕОЗА ВИСКИЈУ

Не да се поредити ни са чим.
Осим, можда, са нектаром.

Завичај му је хтонски:
рађа се у тресетишту и клија из земље.

Лед – та сажета вода – дарује му енергију и магију.

Иако златне боје, недостаје му племенитост сунца.

Екстраординарна светковина.
Алкохол којег ваља разумети.

Пиће богова и песника.

СМИРАЈ ШЉУНКА

Траје постојано
ово октобарско светло.
Небо је пространо, плаво
и прозирно попут ћилибара.
Море тек што није.
Миришем га издалека.
Промичем нечујним каменитим кањонима
крај тиркизне, шумне реке и расутих стамених чемпреса.
Јесен је, а лето.
Стићи ћу у сутон.
Таман да осмотрим
смирај шљунка
у плитком поспаном дну.

ЛИНИЈА*

Мој живот беше бесциљан.
Све до тренутка када је једна љупка пчелица слетела на мој образ,
ношена раскошном, готово невероватном, нарацијом ветра.

Док сам ослушкивао прозукло сврачије кикотање
које се проламало
градом духова у Вајомингу,
поздрављао пролазнике у Кембриџу,
мезетио сир крај запењене Рајне,
осматрао Токио са његове највише зграде –
био сам и даље уклет обесмишљеношћу
свог млаког живота,
охоло умишљајући да светски сам човек.

Једном само, у Помпеји,
након што пробудих се из дубоког сна,
сетих се очаравајуће пчеле.
Сетих се ветра; његове сада већ истрошене приче.

И разумео сам
да на правом сам путу.

*Ови стихови настали су по мотивима сонета „Line” америчког песника Џона Чиардија (1916–1986). Није у питању превод. Нити препев. Од оригиналног текста, остале су тек лабава линеарност мотива и идентичност географских локалитета, док метричка, стилска, емотивна и идејна структура творе посве засебну песму. Благодаран сам Горану Скробоњи у помоћи око основног превода.

ЖИВЕТИ СВЕТ

Искључити се.

Ишчезнути заувек одавде.

И постати честитим племенитим дивљаком.

Бити дивни варварин.

Поштовати обичаје и табуе.

Живети читав свет.

Путовати без одредишта.

Кроз пустињу и прашуму.

ДА САЊАМ

Где сам био – био сам.
Што сам видео – видео сам.
Што сам прочитао – прочитао сам.

Не радујем се, више, путовањима,

У позоришту сујете су стабилне, неспоразуми се множе.

Мнијем да из књига не могу ништа више научити.

Хоћу, тек, да сањам:
заводљивост зрелих жена.
Још откад беху младе,
невине девојке.

ЗАПЛИВАЋУ ПУСТИМ МОРЕМ

Кажеш: дођи ми у јесен.
У моју рану, предмихољску јесен.
Када се пече ракија
и шета, ујутро, благом маглом,
кроз шуму и папрат;

нећу ти доћи. Не остављам лето тек тако.
Запливаћу пустим морем.
Негде, у нигдину.

ТРИПТИХ О ЧИТАЊУ

1.

Бити затворен у каквој лајбницовској монади,
у кући без прозора
са бесконачним бројем књига;
или само једном.

2.

У својој увек полумрачној
подрумској изби
инсомично луцидан
читах стотинама сати
даноноћно.

3.

Изгубити се у књизи
у лавиринту песме.
И не изаћи, никад.

О ПЕСНИКУ

Ђорђе Кубурић рођен је 29. априла 1958. у Бачком Петровом Селу.

Написао седам песничких књига, објављених у различитим градовима – од Суботице, преко Новог Сада, Београда, Краљева, до Ниша.

Живи у Суботици.

У ОВОЈ КЊИЗИ

ПРОЗОР У ДВОРИШТЕ

- 11 Прозор у двориште

СВЕТЛОСТ ЈЕ САМА

- 15 Зрикавац
16 Бруј рачунара
17 Чудно дрво
18 Док ветар треском удара
19 Елегија
20 Under the rain
21 Јесен
22 Кад још бејаш дераном, чистио сам снег
23 Лето у предграђу
24 Машта као бршљан расте
25 На Борхесов рођендан
26 Наиђе облак
27 Одерао сам мачку
28 Осећај мере
29 Чувај се авангардног пса
30 Сплин

НЕГДЕ, У НИГДИНИ

- 33 Епски градови
34 Алкохоли са севера
35 Не умачи хлеб у вино

- 36 Лето у Вавилону
37 Reggae
38 Одроз у огледалу
39 *** Слово није слово
40 Солун
41 Страдун
42 Тиса
43 Веселе шаљивције (Му Му Неу Неу)
44 Апотеоза вискију
45 Смирај шљунка
46 Линија
47 Живети свет
48 Да сањам
49 Запливаћу пустим морем

ТРИПТИХ О ЧИТАЊУ

- 53 1. Биџи зашворен у каквој лајбницовској монади...
54 2. У својој увек полумрачној...
55 3. Изгубиџи се у књижи...

57 О песнику

Ђорђе Кубурић
ПЕСМЕ ИЗ ДВОРИШТА

Едиција

повеља

Библиотека
ПОЕЗИЈА, ДАНАС
књига сто двадесет трећа

Уредници и рецензенти
ЖИВОРАД НЕДЕЉКОВИЋ
ДЕЈАН АЛЕКСИЋ

Издавач
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ“
КРАЉЕВО

За издавача
ДРАГАНА ТИПСАРЕВИЋ

Главни и одговорни уредник
ДЕЈАН АЛЕКСИЋ

Секретар Уредништва
ВЕРОСЛАВ СТЕФАНОВИЋ

Ликовни уредник
ДРАГАН ПЕШИЋ

Штампа
Анаграф
Краљево

Тираж
500

Краљево
2016
